

2.7.2021

HAKUILMOITUS

Valtionavustushaku verkostomaisen yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen perustamiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö julistaa haettavaksi rahoituksen yhteiskunnallisten yritysten verkostomaisen osaamiskeskuksen perustamiseen. Avustuksen hakuaika on 2.7.-31.8.2021. Rahoituksen myöntämisen reunaehtoina ovat valtionavustuslaki ja EU:n valtioneuvoston päätös.

1. Avustuksen tavoite

Hallitus päätti hallitusohjelman puoliväliriihessä 29.4.2021 verkostomaisen yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen perustamisesta. Samassa yhteydessä hyväksyttiin myös työ- ja elinkeinoministeriön yhteiskunnallisten yritysten työryhmän valmisteleva yhteiskunnallisten yritysten strategia. (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2021:41 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-884-4>)

Strategian tarkoituksena on vahvistaa yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytyksiä, lisätä uusien yhteiskunnallisten yritysten määrää sekä kehittää yhteiskunnallisten yritysten osaamista. Tavoitteena on elinvoimainen yhteiskunnallisten yritysten ekosysteemi, joka osallistuu tehokkaasti yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseen. Yksi strategian keskeisimmistä tavoitteista on työllistää osatyökäisiä ja muuten vaikeassa työmarkkina-asemassa olevia.

Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan joukko koordinoituja toimia, joiden on oltava sekä pitkäaikaisia että katalyyttisiä lyhyellä aikavälillä. Strateginen työ vaatii läheistä vuoropuhelua useiden sidosryhmien kanssa, sekä julkisen, yksityisen että kolmannen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Se vaatii myös pysyvän, erikoistuneen tukirakenteen eli verkostomaisen osaamiskeskuksen luomista.

2. Valtionavustuksella rahoitettavan osaamiskeskuksen tehtävät

1. Rakentaa yhteiskunnallisiin yrityksiin erikoistuneet valtakunnalliset neuvonta- ja ohjauspalvelut sekä järjestää toimenpiteitä, joiden avulla lisätään liiketoimintamallin tunnettuutta yritysten ja työllisyyspalveluissa työskentelevien asiantuntijoiden keskuudessa sekä oppilaitosten ja korkeakoulujen yrittäjyyskasvatuksessa.
2. Systematisoida yhteiskunnallista yritystoimintaa koskevaa tilastointia ja tiedonkeruuta sekä edistää alan tutkimusta
3. Lisätä yhteiskunnallisten yritysten vastuullista ja vaikuttavuusperusteista liiketoiminta-osaamista.
4. Vahvistaa sosiaalisten innovaatioiden skaalaamista ja kaupallistamista tukevia rakenteita ja verkostoyhteistyötä.

5. Kehittää valtakunnallisia malleja osatyökykyisten ja muiden vaikeassa työmarkkinatilanteessa olevien työllistämiseksi osana yhteiskunnallista yrittäjyyttä sekä vahvistaa työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten verkostoja
6. Etsiä keinoja yhteiskunnallisten yritysten markkinoille pääsemiseksi sekä arvioida uusien rahoitusmallien tarve ja laajentamismahdollisuudet

Verkostomaisen osaamiskeskuksen käynnistäminen edellyttää, että avustusta hakevat organisaatiot suunnittelevat osaamiskeskuksen toimintaa ja taloutta laajapohjaisessa yhteistyössä toiminnan tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeisten organisaatioiden ja osajien kanssa. Osaamiskeskuksen tavoitteiden toteuttamisessa ja palveluiden tarjoamisessa tulee keskeisten toimijoiden olla mukana. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan seurantamittareilla. Verkostomaisen osaamiskeskuksen toimintaa ohjaa työ- ja elinkeinoministeriön asettama yhteiskunnallisten yritysten työryhmä.

Valtion vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa on momentille 32.01 40 ”Valtionavustus kestävä kasvupolitiikkaa edistäville toimijoille” osoitettu 3 miljoonan euron (3v. siirtomääräraha) määräraha yhteiskunnallisten yritysten verkostomaisen osaamiskeskuksen perustamiseen ja toimintaan. Määräraha on käytettävissä vuosina 2021-2023.

3. Avustuksen käyttöön liittyvät ehdot

Avustus myönnetään valtionavustuslain (688/2001) tarkoittamana erityisavustuksena ”Yhteiskunnallisten yritysten verkostomainen osaamiskeskus”-hankkeelle. Rahoitus tulee käyttää yhteiskunnallisten yritysten verkostomaisen osaamiskeskuksen käynnistämisen ja toiminnan toteuttamisen kohtuullisiin kustannuksiin. Avustusta ei saa käyttää yksittäisen toimijan jo olemassa olevan, pysyväisluontoisin toiminnan rahoittamiseen, vaan sillä edistetään uusien yleishyödyllisten toimintojen ja palvelujen tuottamista osaamiskeskusverkoston toimijoiden yhteistyönä. Avustuksella ei saa perustaa uutta organisaatiota, vaan verkostomaisen osaamiskeskuksen tulee muodostua olemassa olevien keskeisten toimijoiden verkostomaisesta yhteistyöstä.

Hakemuksessa on annettava tiedot kaikista hakuvaiheessa tiedossa olevista hanketoteuttajista, joista yksi nimetään avustushakemuksessa hankekoordinaattoriksi. Hankekoordinaattori on yksi oikeushenkilö, joka hakee avustusta, vastaa avustuksen käytöstä sekä hankkeen tuloksellisuudesta ja raportoi hanketoteutuksesta työ- ja elinkeinoministeriölle.

Hankekoordinaattorin ja hanketoteuttajien tulee solmia keskenään yhteinen, yksityisoikeudellinen konsortiosopimus, jossa määritellään kunkin toimijan oikeudet, vastuut ja velvoitteet. (Valtionavustuslaki 7 §, 3 mom). Koko konsortio on vastuussa tavoitteiden saavuttamisesta.

Mikäli hankkeeseen on tarkoituksena liittää lisää toteuttajia, joita ei vielä hakuvaiheessa pystytä yksilöimään, mutta jotka tulevat käyttämään hankeavustusta, voidaan hakemuksessa ja hankesuunnitelmassa osoittaa määriteltyyn tarkoitukseen tietty enimmäissumma osoitettavaksi hanketoteutuksen edetessä yksilöitäville hanketoteuttajille.

Valtionavustus myönnetään erityisavustuksena hankkeelle käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan hankkeen avustamiseen. Myönnettyä avustusta ei saa ilman erillistä työ- ja elinkeinoministeriön päätöstä käyttää muun kuin päätöksessä määritellyn hankkeen avustamiseen.

Avustusta ei saa käyttää valtionosuusrahoituksella tuotettuun toimintaan.

Hankkeelta ei edellytetä omarahoitusosuutta. Tarkemmat ehdot määritellään hakemusilmoituksen liitteissä.

Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti.

4. Hakemuksen arviointi

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää rahoitettavasta hankkeesta. Ennen päätöstään työ- ja elinkeinoministeriö suorittaa hakemusten keskinäisen vertailun yhteiskunnallisten yritysten ohjausryhmässä ja kuulee tarvittaessa osaamiskeskuksen muita sidosryhmiä. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin, jossa otetaan huomioon seuraavat perusteet:

4.1. Hankehakemuksen arviointikriteerit

Hankeavustuksen arviointi perustuu kokonaisharkintaan. Arviointikriteereitä ovat osaamiskeskuksen toimijoiden ammattitaito ja osaaminen, asiakassuuntautuneisuus, asetetut tavoitteet lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, kustannusvaikuttavuus, osaamiskeskusverkoston jäsenten keskinäinen roolitus ja vastuunjako toiminnoittain, sekä toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden seuranta ja mittaaminen. Tavoitteena on myös, että osaamiskeskuksen eri toimijat edistävät yhteistyössä eri kokonaisuuksien toteuttamista.

Hakemusasiakirjoissa tulee esittää osaamiskeskukselle määriteltujen tehtävien osalta:

Toiminta ja tuotokset: Mitä eri toimintoja on tarkoitus tehdä, kenelle, kuinka paljon ja millä aikataululla? Mitkä ovat toiminnan tuotokset eli konkreettiset asiat, joita toiminnassa on tehty?

Toiminnalla ja tuotoksilla tavoiteltavat vaikutukset: Vaikutus on toiminnalla aikaansaatu muutos tai asiointi. Tavoiteltavien vaikutusten tulee olla sellaisia, että niiden saavuttamista voidaan mitata ja arvioida. Millaisia muutoksia toiminnalla ja tuotoksilla tavoitellaan? Miten niiden saavuttamista mitataan ja arvioidaan? Miten tavoiteltavat vaikutukset johtavat yhteiskunnallisten yritysten strategian tavoitteiden saavuttamiseen?

4.2. Hakukohtaiset myöntökriteerit

- Riittävä, valtakunnallisesti kattava ja asiantunteva verkosto, joka saa aikaan mitattavia vaikutuksia;
- Koordinaattorina taho, jolla on edellytykset ja kyvykyys laaja-alaisen verkoston tulokselliseen johtamiseen;
- Verkoston toimintamalli ja budjetointi pitää sisällään kannusteet, jotka edistävät toimijoiden yhteistyötä ja vaikuttavuutta;
- Verkostolla on edellytykset aikaan saada pysyviä ja avoimia, jatkuvasti kehittyviä rakenteita ja toimintamalleja yhteiskunnallisen yrittäjyyden vahvistamiseksi;
- Verkostolla on kyky palvella asiakkaita;
- Verkostossa on monipuolinen asiantuntijajoukko, joka tuntee yhteiskunnallisten yritysten toimintaympäristöä, liiketoimintamalleja, rahoitusta, vaikuttavuuden arviointia, sosiaalisten innovaatioiden skaalausta sekä julkisia hankintoja. Lisäksi verkoston asiantuntijoilla on asiantuntemusta innovaatioiden johtamisen sekä kestävän kehityksen teemoissa.

4.3. Hankkeen sisältöä koskevat myöntökriteerit

Etusijalle asetetaan mahdollisimman nopeasti toimintansa käynnistyvä hanke, jossa saavutetaan konkreettisia tuloksia mahdollisimman nopeasti. Etusijalle asetetaan hanke-ehdotus, joka on toteutuskelpoinen, konkreettinen ja yksityiskohtainen.

Arvioinnissa painotettavat kokonaisuudet ovat:

Toteuttamissuunnitelma;

- suunnitelman selkeys ja tavoitteidenmukaisuus;
- hankekonsortion ideat tavasta rakentaa oppiva ja vuorovaikutteinen verkosto, joka edistää yhteiskunnallisia tavoitteita
- hankkeen onnistumisen mittaamisen keinot ja indikaattorit;
- toteuttamiskelpoisuus;
- toteutukseen liittyvät riskit ja niiden hallinta;
- innovatiivisuus.

Suunnitelma toiminnan jatkuvuudesta

- toiminnan jatkuvuus hankerahoituksen päätyttyä;

Hankekonsortion osaaminen

Kustannusvaikuttavuus

Viestintäsuunnitelma

5. Yleiset perusteet

Hakemusten arvioinnissa ja vertailussa katsotaan eduksi, jos hanke edistää yhtä tai useampaa yleistä tavoitetta, jotka perustuvat hallituksen hyväksymiin strategioihin ja sitoumuksiin

5.1. Valtionavustuslain mukaiset yleiset edellytykset

Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom.):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia.

5.2. Esteitä avustuksen myöntämiselle

Jos hakija on saanut aiemmin avustuksia ministeriöltä, sen tulee huolehtia, että avustuspäätöksissä edellytetyt selvitykset avustusten käytöstä on tehty määräaikaan mennessä. Ministeriö hylkää hakemuksen, jos hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuttaan antaa ministeriölle tietoja aiemmin myönnettyjen avustusten käytön valvontaa varten. Hakemus hylätään myös, jos se saapuu määräajan jälkeen.

5.3. Hankinnat ja kilpailutus

Avustuksen saajan tulee selvittää, onko sillä velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä, ja ottaa tämä toiminnassaan huomioon. Myös valtioon, kuntiin tai seurakuntiin kuulumaton avustuksen saaja voi olla velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) Jos avustuksen saaja saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta, saajan on tällöin / tässä hankinnassa noudatettava hankintalakia.

6. Avustusten käytön valvonta

Hankkeen toteuttamista valvoo työ- ja elinkeinoministeriö ja ohjaa hankkeelle nimitetty ohjausryhmä. Hankeconsortio voi esittää välttämättömiä muutoksia hankkeen toteutukseen hankkeen edessä. Mahdollisista muutoksista hanketoteutuksen aikana päättää työ- ja elinkeinoministeriö.

Hankeseuranta kuvataan valtionavustuspäätöksessä. Hankkeelta tullaan edellyttämään selvitystä hankkeen toteuttamisen edistymisestä 4-6 kuukauden välein. Selvityksen muodosta ja tarkkuudesta ohjeistetaan erikseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi velvoittaa hankkeen korjaaviin toimenpiteisiin, mikäli hanketoteutus ei etenisi sovitussa aikataulussa, tai hankkeen vaikuttavuus tai tuloksellisuus olisi vaarantunut.

Avustus maksetaan pääsääntöisesti toteutuneiden kustannusten perusteella sen jälkeen, kun avustuksen käytöstä on esitetty työ- ja elinkeinoministeriölle hyväksyttävä selvitys ja kun maksamisen edellytykseksi yhteisesti sovittu tavoite on saavutettu. Valtionavustus maksetaan päätöksessä määrätävänä useampana eränä. Avustuksesta voidaan maksaa ennakkoa hankkeen käynnistämisen nopeuttamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 688/2001 16 §).

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on velvollisuus periä avustus takaisin, jos valtionavustuksen saaja on toiminut valtionavustuslain (688/2001) 21 §:ssä kuvatuin tavoin.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos valtionavustuksen saaja on menetellyt valtionavustuslain (688/2001) 22 §:ssä kuvatuin tavoin, tai muutoin rikkonut avustuspäätöksen ehtoja.

7. Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan paperilomakkeella. Avustusta haetaan usean yhteisön yhteiseen hankkeeseen, joista yksi nimetään hakemusta hallinnoivaksi hankekoordinaattoriksi. Koordinaattori hakee avustusta ja vastaa avustuksen käytöstä, mahdollisesta takaisinmaksusta ja selvityksen antamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle. Ministeriö edellyttää hanketoteutukseen osallistuvia yhteisöjä tekemään keskinäisen sopimuksen työn- ja vastuunjaon periaatteista sekä avustuksen käytöstä ja siihen liittyvistä vastuista. Hakemuksen ja konsortiosopimuksen allekirjoittavat kaikki kaikkien yhteisöjen viralliset nimenkirjoittajat. Jos nimenkirjoitusoikeus on useammalla henkilöllä yhdessä, tarvitaan näiden kaikkien allekirjoitukset.

Hakulomakkeen liitteenä toimitetaan yhteiskunnallisten yritysten verkostomaisen osaamiskeskuksen toiminta- ja taloussuunnitelma, joka kattaa esimerkiksi seuraavia osa-alueita:

- Toimintaympäristöanalyysi ja osaamiskeskuksen visio
- Osaamiskeskuksen tavoitteet (tavoiteltavat vaikutukset) ja mittarit niiden saavuttamisen arvioimiseksi
- Toiminnan konkreettiset tuotokset
- Ydinprosessien kuvaus
- Palvelulupaus
- Viestintäsuunnitelma
- Työsuunnitelma aikatauluineen
- Osaamiskeskuksen toiminnan taloudellisuus ja resursointi
- Toiminnan tuloksellisuutta uhkaavien tekijöiden tunnistaminen

Hakemuksen tulee olla perillä työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamossa viimeistään hakuajan viimeisenä päivänä **31.8.2021 klo 16:15**. Hakemus voidaan toimittaa myös sähköpostilla. Vastuu hakemuksen perille saapumisesta on lähettäjällä.

Hakemuksessa ja sen liitteissä tulee mainita seuraava diaarinumero: **VN/16844/2021 Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus**

Kirjaamon käyntiosoite: Aleksanterinkatu 4, 00110 Helsinki
Kirjaamon aukioloajat: ma–pe klo 8:00 – 16:15 Postiosoite: PL 32, 00023 Valtioneuvosto
Kirjaamon sähköpostiosoite: kirjaamo(at)tem.fi
Hakemus hylätään, jos se saapuu työ- ja elinkeinoministeriöön määräajan jälkeen.

Hakuilmoituksen liitteet

Liite 1 Erityisavustuksen hakulomakepohja
Liite 2 Valtionavustuspäätöksen ehdot ja tekniset ohjeet

Liite 3 Kustannusarvion lomakepohja
Liite 4 Konsortiosopimusmalli
Liite 5 Oikaisuvaatimusohje

Hakemuksen yhteydessä toimitettavat pakolliset liitteet

Hakulomake
Konsortiosopimus
Kustannusarvio
Osaamiskeskuksen toiminta- ja taloussuunnitelma

Lisätietoja

Työmarkkinaneuvos Tuija Oivo p. 0295049040, tuija.oivo@tem.fi (2.7-18.7 ja 2.8-31.8)
Neuvotteleva virkamies Tanja Stormbom p. 0295530136, tanja.storbom@vm.fi (19.7-30.7)

Avustukseen sovellettavat säädökset:

- Valtionavustuslaki (688/2001)